

CONCURSUL NAȚIONAL TRANSCURRICULAR DE LECTURĂ ȘI INTERPRETARE
„IONEL TEODOREANU”
Ediția a XIX-a, Iași, 22-25 mai 2025
Clasa a VIII-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Total: 100 de puncte.
- Timp de lucru: 3 ore.

Subiectul I**70 de puncte****Citește cu atenție textele următoare, pentru a răspunde cerințelor formulate în continuare:****A. Lectura textului literar (40 de puncte)**

Meșteșugari de armonie
Suntem, și visători de vise,
Stăm la izvoare în pustie
Și lângă-a mărilor abise;
Noi ce plătim cu-o lume vie
A lunii pale paradise...
Și totuși lumea se mlădie
Sub forța noastră, pare-ni-se.

Căci noi ne-am avântat spre sori
Și zori ce încă sunt pe drum...
Din pragul dimineților
Voi ne-auziți strigând precum
Că pentru voi, bieți sfidători,
Divinul rug iar scoate fum;
Și că toți sunteți trecători
Știți bine de pe-acum...

Cu imnuri veșnice, trufașe
Zidim pe lume mari orașe,
Și cu-a legendei bogății
Înnobilăm împărății;
Când vrea, un singur om, visând,
Cununi să-și cucerească poate,
Iar trei, un cântec nou scandând,
Pot pune-n pulbere regate.[...]

Cui vin, striga-vom: „Bun sosit
Din straniul, orbitor ținut!
Alt veac aduceți, însořit,
Și-o nouă lume, ca-n trecut;
Stih* nou să ne-nvățați, merit
Să-nvie-un vis abia-nceput” -
Măcar că unii-am ațipit
Visând, și alții au tăcut.

Arthur O'Shaughnessy, *Odă*, în vol. *Muzică și clar de lună (1873)*,
traducere de Tudor Dorin

***stih - vers**

1. Notează, din textul dat, două figuri de stil diferite, precizând felul acestora. **5 puncte**
2. Menționează o temă a textului citat și două cuvinte-cheie ce o susțin. **5 puncte**
3. Transcrie două mărci ale subiectivității, precizându-le. **5 puncte**
4. Comentează, în 50-70 de cuvinte, semnificația versurilor: *Meșteșugari de armonie/ Suntem, și visători de vise*. **5 puncte**
5. Scrie o compunere, de minimum 200 de cuvinte, în care, prin valorificarea poemului și a citatului de mai jos, să-ți exprimi opinia despre relația dintre realitate și fantezia creatoare:
„În copilărie, câteodată, când doreai în zi noapte și taină, apăsași pumnii pe ochi. Și atunci aflai în tine ce nu vede ochiul dinafară: începutul lumii. S-aprindeau scânteii în zodiacul întuneric, tresăreau rotiri de stele și de rai, roiau albine, viscoleau planete, cozi mari de păun se desfăceau, dându-ți lanterna magică a haosului dintru început.”

(Ionel Teodoreanu, *Pro amicitia. Cel dinspre noapte*)
20 puncte

B. Lectura textului nonliterar/de graniță (30 de puncte)

9 mai 1895

Începuturile mele stau sub semnul unei fabuloase absențe a cuvântului. Urmele acelei tăceri inițiale le caut însă în zadar în amintire. Despre neobișnuita înființare a graiului meu aveam să primesc o înșirare de știri numai târziu, de la Mama și de la frații mei mai răsăriți. Aflai atunci că în cei dintâi ani ai copilăriei mele cuvântul meu nu era cuvânt. Cuvântul meu nu semăna cu nimic. Nici măcar cu o stângace dibuire pe la marginile sunetului, cu atât mai puțin cu o prefigurare a unei rostiri articulate. Adevărat e, pe de altă parte, că muțenia mea plutea oarecum în echivoc și nu îndeplinea chiar în toate privințele condițiile unei reale muțenii, căci lumina cu care ochii mei răspundeau la întrebări și îndemnuri era poate mai vie și mai înțelegătoare decât la alți copii, iar urechea mea, ispășită de cei din preajmă, se dovedea totdeauna fără scăderi... Totuși, împlineam aproape patru ani - și încă nu pronunțasem niciun cuvânt. Nici barem cuvintele de temelie ale vieții: „Mamă” și „Tată”. [...] Mama mai făcu o ultimă încercare să mă ademenească în sfera sunetului. Hotărâse să mă ia cu binișorul, ca pe un copil mare, și-mi vorbi. [...] O ascultam, dar nici după această caznă cuvântul meu nu voi să se aleagă numaidecât. A doua zi, după cine știe ce noapte de zbucium, pe care am uitat-o acolo în viața fără de grai, m-am dus lângă ea. Și prinsei a vorbi vorbe legate. Țineam mâna, rușinat, peste ochi, și vorbeam. De sub streășina degetelor și a palmei, cu care mă apăram încă de lumea cuvântului, graiul ieșea

din gura mea, întreg, lămurit, picurat ca argintul strecurat. Cuvintele le rostesc așa cum le culesesem din sat, dialectale, netezite sau roase de-un uz obștesc, dar fără de trunchierile sau stâlcirile, pe care oricine le-ar fi așteptat de la un copil încă nemuncit de niciun exercițiu al uneltelor comunicative. [...] De acest eveniment, vrednic de a fi însemnat în calendar, s-a luat act în chip solemn în toată familia, ca de nașterea unui nou copil. Aceasta este povestea plină de penumbre a cuvântului meu. N-am putut niciodată să-mi lămuresc suficient de convingător pentru mine însumi, strania mea detașare de „logos”³ în cei dintâi patru ani ai copilăriei. Cu atât mai puțin acel sentiment de rușinare, ce m-a copleșit, când, constrâns de împrejurări și de stăruințele ce nu mă cruțau, ale Mamei, am ridicat mâna peste ochi, ca să-mi iau în folosință cuvintele. Cuvintele îmi erau știute toate, dar în mijlocul lor eram încercat de sfiele, ca și cum m-aș fi împotrivit să iau în primire chiar păcatul originar al neamului omenesc.

Lucian Blaga, *Hronicul și cântecul vârstelor*

*logos - cuvânt

1. Numește mijlocul intern de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format cuvintele subliniate în secvența: muțenia mea plutea oarecum în echivoc. **5 puncte**
2. Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică pentru cuvintele subliniate în enunțul: De sub streășina degetelor și a palmei, cu care mă apăram încă de lumea cuvântului, graiul ieșea din gura mea, întreg, lămurit, picurat ca argintul strecurat. **5 puncte**
3. Scrie o propoziție în care să utilizezi omonimul unui cuvânt din enunțul: Hotărâse să mă ia cu binșorul, ca pe un copil mare. **5 puncte**
4. Notează, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns.
În secvența: *ca și cum m-aș fi împotrivit să iau în primire chiar păcatul originar al neamului omenesc.* există:
a) o construcție incidentă, o construcție activă; c) o construcție reflexivă, o construcție activă;
b) o construcție pasivă, o construcție activă; d) o construcție activă, o construcție impersonală. **5 puncte**
5. Transformă în frază propoziția *Țineam mâna, rușinat, peste ochi.*, adăugând o propoziție subordonată atributivă și o propoziție subordonată circumstanțială de timp. **5 puncte**
6. Prezintă, în 50-100 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte, evidențiind modul în care este reflectat în fiecare dintre acestea. **5 puncte**

Subiectul al II-lea

20 de puncte

Privește cu atenție tabloul *Copii pe stradă*, realizat de Edvard Munch*, apoi rezolvă următoarele sarcini de lucru:

1. Explică, în 100 – 150 de cuvinte, semnificațiile tabloului, valorificând patru elemente de structură și de expresivitate plastică (de exemplu: tip de compoziție, planuri, centru de interes, simetrie, dominante cromatice, ton, tentă, efectul spațial al culorilor etc.).

5 puncte

2. Redactează o notă de jurnal, de minimum 250 de cuvinte, în care să reflectezi asupra *rolului jocului în descoperirea lumii*, valorificând semnificațiile textelor-suport și ale tabloului. Data redactării este 23 mai 2025. **15 puncte**

*Edvard Munch (1863–1944) - pictor expresionist norvegian